

vedr. journal nr. 2009-7.42.04-0014

Afrapportering i forbindelse med projektet *SMK: det er dit – brug det!*

SMK: det er dit – brug det! er et socialt inklusionsprojekt rettet mod projektet "Børnekulturpilot" i Urbanplanen på Amager. *SMK: det er dit – brug det!* har involveret 17 børnekulturpiloter i alderen 10 til 14 år og en enkelt på 7 år, samt 8 skoleklasser fra 4. til 8. klassetrin og en enkelt 1. klasse. Der er gennemsnitligt 16 elever i hver klasse, og de kommer fra henholdsvis Peder Lykke Skolen og Dyvekeskolen på Amager samt Copenhagen Euroschool, København V. Endvidere har børnekulturpiloternes familier deltaget i projektet en dag.

Projektets løbende evaluering danner fundament for denne afrapportering, da evalueringerne har været et afgørende element i projektets struktur og været med til at sikre projektets succes.

Udover Statens Museum for Kunsts (SMK) afrapportering til Kulturarvsstyrelsen indgår *SMK: det er dit – brug det!* i en evaluering af hele Børnekulturpilotprojektet bestilt af Børnekulturpilotprojektet hos analysefirmaet "Pluss Leadership". Projektet bliver også behandlet i Masterspecialet "Børn under et nyt paradigme? – Børnekultur som begreb og virkelige greb", skrevet af Louise Lidang Krøyer.

Projektets målgruppe: Børnekulturpiloter

De løbende evalueringer har synliggjort børnekulturpiloternes udvikling både i forhold til deres tilgang til museet og til projektets workshopaktiviteter, men også deres biologiske og psykologiske udvikling. Til at begynde med var piloterne tøvende, usikre og én var i synlig forsvarsposition. Allerede anden gang piloterne var på museet åbnede de op og havde mere gåpåmod. Gradvist tog de ejerskab af museet og de opbyggede et tillidsforhold til projektets involverede voksne. Det resulterede i, at deres fordybelsesgrad og engagement var stigende gennem projektet, og at de blev imødekommende overfor det ukendte: kunsten og museet.

Det lille år projektet varede blev projektet udfordret af, at børnekulturpiloterne udviklede sig biologisk og psykologisk. Det påvirkede deres identitet og selvforståelse, samt gjorde dem sårbare over for gruppedynamikken og over for, hvorvidt deres nærmeste kammerater anerkendte projektet eller ej. Gruppen af børnekulturpiloter er lige så komplekst sammensat som en stereotyp skoleklasse i Danmark. Der var en primadonna, en nørde, den stille og den højt råbende m.fl. Og piloterne havde

forskellige sociale baggrunde, viden, præferencer og kompetencer. I gruppen var der desuden mange forskellige etniske minoriteter. Som udgangspunkt havde det ikke nogen afgørende betydning for projektet, dog opstod der en problematik, som måske er funderet i at flere af piloterne er muslimer. De ikke ville se kunstværker med nøgne kroppe. Omvendt kan det også handle om, at de er i deres tidlige pubertet, hvor kroppen og dermed nøgenhed kan handle om køn, seksualitet og identitet. Her ligger en interessant problemstilling, som kan have afgørende betydning, når SMK vil appellere til et mangfoldigt publikum.

Projektets indhold: Workshopaktiviteter

De løbende evalueringer i kombination med oplæg og vejledning v/ Ulla Kofoed har været rammesættende for, hvordan de involverede kunstnerne og kunstformidlerne har tilrettelagt workshopaktiviteterne. Kofoed er lektor og pædagogisk konsulent ved Center for tosprogethed og interkulturalitet UC2, Professionshøjskolen UCC.

Kofoeds vejledning var med til at gøre aktiviteterne skarpere og enklere, samt at give kunstnerne og kunstformidlerne en øget opmærksomhed på børnekulturpiloternes sproressourcer. Det kom konkret til udtryk i en performanceworkshop, som kunstneren Signe Dahlerup lavede med piloterne. Her blev piloternes forskellige sproglige ressourcer sat i spil bl.a. ved, at de skulle bruge deres modersmål: kinesisk, arabisk, marokkansk, pakistansk, urdu m.fl. Workshopen udviklede sig i gennem aktiviteten. Resultatet blev, at piloterne brugte alle de ord, som de kender fra mange forskellige sprog: spansk, tysk, engelsk, finsk, japansk m.fl..

Kunstnere og kunstformidlere gik til projektet med stort engagement og interesse for målgruppen. De fik piloterne til at føle sig velkomne og at de kunne bidrage med noget til museet. Et eksempel var, at kunstformidler Ulla Norton Kierkgaard (UNK) lavede en praktisk kurateringsworkshop sammen med piloterne. Herigennem fik UNK indsigt i, hvordan piloterne så museets udstillinger og hvordan de selv ville lave udstillinger. En viden som UNK nu bruger konkret i samarbejde med hendes kollegaer med henblik på SMKs kommende nyophængning.

Workshopaktiviteterne fungerede som en stafet, der startede i Urbanplanen og fortsatte på SMK. Det havde en større attraktionsværdi for børnekulturpiloterne at komme på museet frem for, at kunstnerne eller kunstformidlerne kom ud til dem. Derudover blev piloterne ofte distraheret, når aktiviteterne foregik hos dem bl.a. fordi, at Børnekulturpilotprojektet holder til i et lokale på det lokale bibliotek,

hvor mange børn og unge opholder sig i deres fritid. På trods af disse observationer har det alligevel været en vigtig prioritering, at museet kontinuerligt har været i Urbanplanen. Målet har været at knytte piloternes livsverden sammen med kunst og SMK, dels for at give piloterne ejerskab at museet, dels for at give piloterne et velkendt fundament til at tilegne sig ny viden, dels for at gøre kunst og museet relevant for piloterne. Der ligger desuden et anerkendende signal i, at SMK er til stede i piloternes miljø. Og museet har herved fået mulighed for at se piloterne agere i deres eget miljø, hvilket har givet museet en viden om denne målgruppe. En viden som museet kan anvende til at målrette formidlingstilbud til lignende målgrupper.

Det, at børnekulturpiloterne var en sammensat gruppe, krævede, at workshopaktiviteterne var differentieret. Det betød, at workshopaktiviteterne var baseret på fleksibilitet, variation og en simpel struktur. Det var også afgørende, at aktiviteterne tog udgangspunkt i noget konkret, og at resultaterne var synlige med det samme. Optimalt var det, når piloternes krop blev fysisk involveret, og når der ikke var for mange mundtlige forklaringer. Der måtte ikke være associationer til skoleundervisningen. Omvendt var piloternes talestrøm ikke til at stoppe, når de havde en fysisk kunstoplevelse. Det gjorde sig tydeligst gældende i relation til installationskunst eller interaktiv kunst. Aktiviteterne skulle ydermere justeres efter piloternes situerede gruppedynamik.

I projektet kom børnekulturpiloterne bag ”kulisserne” på SMK. En dag mødte de ind på museet på lige fod med museets ansatte. De hørte en af vagterne fortælle om sikkerhed på museet og de så magasinerne, hvor kunstværker opbevares. Det gjorde indtryk på piloterne og gav dem en fornemmelse af at gå rundt i Nationalbanken. Herved fik de en forståelse af kunstens værdi, hvilket de ikke nødvendigvis havde som udgangspunkt. Det, at de så områder som ikke er tilgængelig for museets andre gæster, gav tilmed piloterne en følelse af, at de var særligt udvalgte og at museet var deres sted.

Eksternsamarbejde

Koordinationsarbejdet mellem de involverede, lige fra SMK til projektmedarbejderne fra Børnekulturpilotprojektet samt lektor og pædagogisk konsulent Ulla Kofoed, har været ressourcekrævende, men det har opkvalificeret og givet projektet et helhedsorienteret fundament.

Gennem hele projektet var samarbejdet med Børnekulturpilotprojektets to faste projektmedarbejdere med til at sikre projektet. Projektmedarbejderne var børnekulturpiloternes omsorgspersoner, de havde

kontakten til piloternes forældre og skoler. Projektmedarbejderne sikrede, at piloterne mødte op til hver aktivitetsdag, og at deres basale behov var dækket. En ekstra gevinst var, at projektmedarbejderne tog ejerskab af projektet, og at de var med til at udvikle og forberede projektet. De udviste et stort engagement, støttede piloterne under aktiviteterne og var ambassadører for aktiviteterne.

I dialog med projektmedarbejderne blev projektets målgruppe udvidet til også at indbefatte børnekulturpiloternes skoleklasser. Årsagen var, at der ikke var så mange børnekulturpiloter som forventet og at der var et potentiale i også at prøve aktiviteterne på skoleklasser. Det ville give mulighed for at se forskellen på og betydningen af, at målgruppen deltog i deres fritid eller i en obligatoriske sammenhæng, som skolen repræsenterer. En anden gevinst var, at vi kunne se, hvorledes børnekulturpiloterne viste museet frem til deres klassekammerater. Piloterne gjorde det med et stort ejerskab og stolthed. At observere dette gav langt mere viden om projektets effekt end den afrundende plenumevaluering, som blev afholdt med børnekulturpiloterne. Samme positive effekt havde det, da projektet blev afsluttet med en forældre- og søskendedag på museet. Her viste piloterne deres familier museet og de ting, de havde produceret i projektet. Derudover fik piloterne og deres familier mulighed for at lave en workshopaktivitet i fællesskab.

Museet

Det var ikke kun børnekulturpiloterne, der tog ejerskab af museet. SMK tog desuden ejerskab af projektet og bidrog dermed til børnekulturpiloternes totaloplevelse af museet. Ejerskabet blev bl.a. etableret ved, at projektet blev formidlet ud til alle medarbejdere. De medarbejdere, der blev direkte involverede i projektet, var selv med til at definere projektets indhold. Resultatet har været en stor anerkendelse, samarbejdsvillighed og støtte til projektet internt fra alle afdelinger på museet.

På grund af organisatoriske omstændigheder er der dele af projektet, der er blevet omdefineret. I projektansøgningen var der lagt op til en podwalkworkshop. Denne kunne ikke realiseres, da kunstformidleren, som skulle have varetage workshoppen, sagde sin stilling op. En anden ambition var løbende at formidle projektet til offentligheden, det sker først i efteråret 2010. Under projektet blev der oprettet en intern Flickr-profil, hvor børnekulturpiloterne kunne se deres produktioner. De produktioner, der er copyrightcleareret, bliver offentlig tilgængelig på en SMK Flickr-profil, der kommer til at "føde" SMKs nye hjemmeside med billeder og materiale. Årsagen er, at det har været et langsomt arbejde at indhente forældretilladelse til at billed- og filmmateriale, hvor piloterne

optræder, må offentliggøres. Derudover er lanceringen af SMKs nye hjemmeside blevet inddelt i mindre faser, hvilket betyder at hjemmesidens communitydel endnu ikke er realiseret.

Afgørende elementer i projektet:

- At der er omsorgspersoner i projektet, som sikrer, at målgruppen deltager, at de får alle informationer, at de trives og at deres basale behov er dækket.
- At tænke målgruppens netværk med ind i projektet i form af forældre, skoler m.m., så netværket kan støtte op omkring målgruppens deltagelse i projektet.
- At udviklet indholdet i forhold til gruppedynamik og fællesskab.
- At samarbejde med eksterne, som har specifik viden og erfaring med målgruppen, som kan supplere den kunstfaglige viden og kompetencer.
- At inddrage alle involverede i projektet så tidligt i udviklingen, at de kan være med til at definere projektet og gøre det til deres.
- At definere projektet så fleksibelt, at det nemt kan justeres efter kontekstuelle forandringer.

Konklusion

Social inklusion handler om langt mere end at invitere en gruppe ekskluderede ind på museet, og at museet er synligt i de ikke-inkluderedes miljø. Inklusion/eksklusionsproblematikkerne er langt mere subtilt og handler bl.a. om at afkode og kunne navigere i forhold til de gældende normer både hos ikke-brugerne og hos museet. Specifikt handler det om dialog og gensidig kendskab til hinanden. Derfor er arbejdet med social inklusion ressourcekrævende og fordrer mange kompetencer og fagligheder såsom pædagogik, læring, social og kulturel forståelse m.m. Men det handler også om, hvordan frontpersonalet på et museum møder museets brugere, hvordan udstillingerne kurateres, ophænges og formidles. Og det handler i høj grad om, hvorledes de fysiske rammer tager sig ud og om hvordan man agerer i disse. Der er et stort potentiale i at arbejde med social inklusion, som på sigt kan være med til at folde museets funktioner ud til også at tilbyde praktikordninger, mentorordninger, *empowerment* forløb til mange forskellige målgrupper m.m.